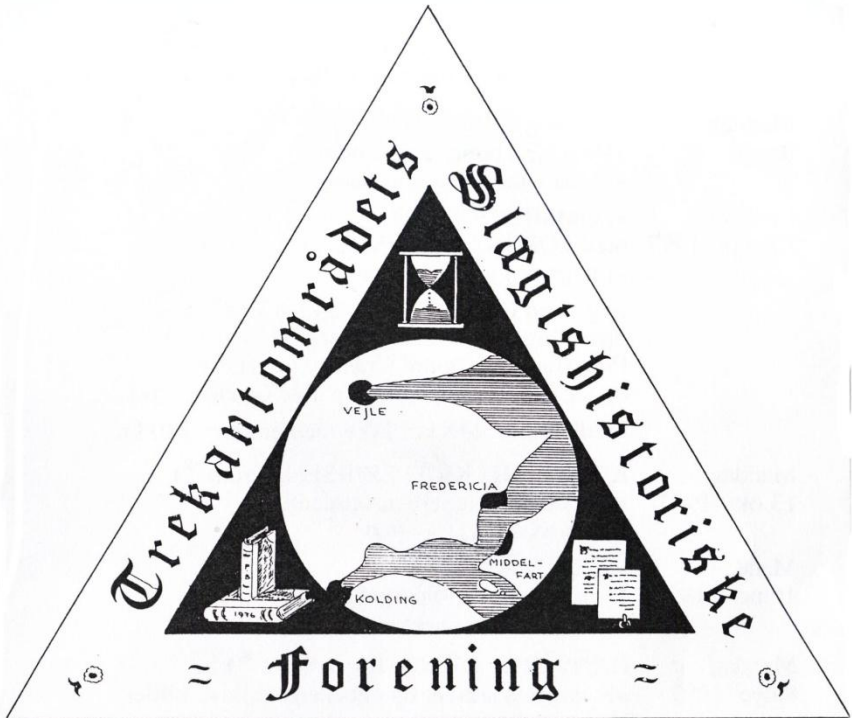

Slægts – Tidende

*for
Trekantområdet*

Udgiivet af Trekantområdets Slægtshistoriske Forening

Nr.: 40

September

Sæson 2017/18

Bestyrelse

- Formand:** Jesper Ratjen, Majvænget 66, 6000 Kolding
☎ 7551 8063, e-mail: j.ratjen@stofanet.dk
- Næstformand,
sekretær:** Niels Nybo Jakobsen, Erritsøgårdsvej 21, 7000 Fredericia
☎ 2243 2213, e-mail: nielsnybo56@gmail.com
- Kasserer,
bladudvalg:** Jonna Qvortrup, Prangervej 82, 7000 Fredericia
☎ 7592 9678, e-mail: jonnaqvortrup@hotmail.com
- Bibliotekar:** Jens Christian Bruun-Toft, Blåkjærsvej 16, Erritsø 7000
Fredericia
☎ 7594 0810, e-mail: bruun-toft@mail.dk
- Redaktør,
webmaster:** Kai Aurbo, Borggårdsparken 38, 7080 Børkop
☎ 7586 8315, e-mail: kaiaurbo@gmail.com
- Forlystelsesråd:** Hanne Olsen, Søndermarksvej 72, 1. tv., 7000 Fredericia
☎ 4041 1879, e-mail: hannejonolsen@gmail.com
- Suppleant:
(Moccamester)** Bente Mikkelson, Stenhøjparken 8, 7000 Fredericia
☎ 3022 4265, e-mail: benteoggi@gmail.com
- Suppleant:
(ass. Moccamester)** Niels Thomsen, Agatvænget 7, 7000 Fredericia
☎ 4045 2673, e-mail: aase.niels.thomsen@gmail.com

Møder afholdes den 2. mandag i månederne september-april og ofte i samarbejde med Lillebælt Folkeuniversitet (FU). De begynder kl. 19.15 og afholdes på LOKALHISTORISK ARKIV, Frederik IIIs Vej 6, Fredericia. Mødelokalet er åbent fra kl. 18.30, således at der er lejlighed til slægtssnak med individuel hjælp og rådgivning og til at benytte foreningens bibliotek. Møderne indledes med ”medlemmernes 10 minutter”, hvor der kan fortælles om gode oplevelser, givtige kilder, læses op, gives tips osv. Udlån fra foreningens bibliotek sker i forbindelse med møderne og der vil altid være hjælp at hente til tydning af gotisk skrift eller ideer til at komme videre. Kaffe/te ”ad libitum” 10 kr.

Medlemskab (incl. abonnement på ”Slægts-Tidende”) pr. år 220 kr. – par 300 kr.
GÆSTER ER VELKOMNE. Gæstebilletter 40 kr. pr. foredrag.

<http://www.trekanten-slaegt.dk>

Rettelse.

I Slægts-Tidende, nr.: 39 står der fejlagtigt på side 19, at indbetaling af kontingent ”skal være foretaget senest 1. sept. 2016”. Det skal naturligvis være ”2017” (beklager)

Seneste medlemsmøder.

Alle referater fra møderne finder du i sin fulde længde på foreningens hjemmeside:
www.trekanten-slaegt.dk

Referat fra slægtstemaften, den 29. marts 2017

14 deltagere.

Tema: ”Lægdsruller og gotisk læsning” v/Formanden.

Af Jesper Ratjen, formand TSF.

Oversigtsskemaer over "Hvem var værnepligtige?" – "Hvilke ruller?" – "Hvornår optaget i lægdsrullen?" blev uddelt og gennemgået. Forskellige perioder havde forskellige regler.

Vi gik så over til at finde og følge en værnepligtig, som flytter efter indskrivning i rullen.

En deltager havde ønske om at finde *Jens Chr. Christensen* f. 1883 i Hostrup sogn og konfirmeret i Sdr. Lem 1898. På den tid blev man optaget i rullen det år, man fylder 18 år. I dette tilfælde: 1901.

Vi brugte Dis-Odense siden: www.laegdsruller.dk 's mange funktioner og fandt, at Sdr. Lem i 1901 var lægd nr. 38 i 5. udskrivningskreds. I funktionen: "Søg lægd" indtastes lægdets navn og det ønskede årstal. Så dukker valgmulighederne op: Tilgangsrulle eller landrulle. En nyindskreven eller tilflytter søges i tilgangsrullen – Øvrige i landrullen. Når valget aktiveres linkes vi direkte til "lægdsruller online på Daisy", hvor vi kan læse de indscannede ruller.

Vi gjorde, som man skal:

1) Kontrollerede, at det var den rigtige protokol, vi havde fundet frem; på opslag 1 vises protokollens omslag med indholdsetiketten. 5. 1 - 161. 1883 1901 Æ, altså: 5. udskr. kreds; lægd 1 -161; fødselsårgang 1883; i lægdsrulle 1901 som har årsbogstav Æ.

2) Scrollede til lægd nr. 38 og søgte blandt de nyindskrevne, som ganske rigtigt var født i 1883.
– Men vi fandt ham ikke. Det kom ikke helt bag på spørgeren, som selv havde forsøgt det samme.

Forklaringen kan være, at han var udensogns i 1901 og derfor er indskrevet i et andet sogn (lægd). (Et godt råd – som vi ikke havde tid til at følge - i en sådan situation er, at søge i nabosognene. En ung tjenestekarl tog sjældent så langt væk fra hjemmet i begyndelsen).

Til gengæld havde vi held med at følge en værnepligtig, som Jesper havde arbejdet med: *Alexander Carl Bohn Andreassen* (f. 1888 i Fruering; konfirmeret i 1902 i Nykøbing M).

Han var indskrevet som 18-årig i tilgangsrullen Nykøbing M. (5. udskrivningskreds, lægd 276) i 1906 (år D).

En flyttehenvielse sagde: 4-422- E-8; dvs. flyttet til 4. udskrivningskreds, lægd 422 (Raaby) år E=1907 med nyt nr.: 8.

I Raaby stod EK2 (= fodfolket) 30. Batt. samt at han var handelsbetjent samt en ny flyttehenvielse: 5-216-F-54, hvilket betyder: Flyttet til 5. udskrivningskreds, lægd 216 (Lemvig købstad), år F (=1908) med nyt nr.:54.

I Lemvig stod nye oplysninger: UA 1908 (= udskrivningsår 1908) samt en ny flyttehenvielse: 277-J-81, hvilket betyder: Flyttet indenfor samme udskrivningskreds til lægd 277 (Skive købstad), år J (=1911). Vi gik hele tiden frem og tilbage mellem »laegdsruller.dk«-siden og de indscannede sider på Daisy.

Så var det kaffetid!

Den gotiske læsning var et 2 siders-brev med en grotesk klage fra 1878 over en jernbanemand og dennes afvæbnende svar samt et 2-siders kirkebogopslag: En forlovererklæring fra 1763 i Sønder Jernløse-Søstrup kirkebog 1645-1773, Merløse herred, Holbæk amt [ao.opsl. 144/145]. Teksterne var uddelt på tryk og deltagerne kunne tage en transskription med hjem til gentagen øvelse.

Vi havde en hyggelig og udbytterig aften.

Referat fra mødeaften, den 10. april 2017

I samarbejde med Lillebælt Folkeuniversitet.
30 deltagere

Tema: Krigen 1864. Soldaterskæbner, v/Magne Lund, forfatter, Smørummedre.

Af Niels Nybo Jakobsen sekretær,

Medlemmernes 10 minutter:

Jonna Qvortrup fortalte om magasinet ”Danske Skæbner”, dets indhold og muligheder. Det blev dog fra anden side oplyst, at bladet netop er udkommet for sidste gang!

Med udgangspunkt i bogen fra 2014 ”Fra Altona til Dybbøl”, til hvilken Magne Lund (billedet) er medforfatter, fortalte han udvalgte historier om soldater i fangenskab, på lazaretterne, og om de efterladte. Udgangspunktet var primært soldater fra Skanderborg og Vejle amter, som var ældre end gennemsnittet og ofte havde kone og børn. De udgjorde stammen i 8. bataljon, som udmærkede sig særligt ved slaget ved Dybbøl 18. april 1864. Tilfangetagne soldater blev sendt til forskellige fæstninger i det tyske forbund, så langt borte som ved Wien. De blev behandlet godt; der foreligger brevvekslinger mellem dem og deres familier. De fleste blev hjemsendt i august 1864 med skib. En dansk feltpræst, pastor Wagner, besøgte flere fæstninger med danske krigsfanger og har skrevet om det. Der var oprettet tyske lazaretter i Sundeved, Broager og Flensborg, hvor de danske sårede fik samme relativt gode behandling som de tyske. Rigsarkivet har lister over de sårede.

En sag om Niels Peter Christensen, som bl.a. mistede venstre øje, blev gennemgået; hans liv som krigsinvalid og hans og familiens kamp for at klare dagen og vejen.

En anden sag om krigsenken, Birthe Christensen fra Ejstrupholm, som senere blev gift ind i Tøjberg-slægten. Hendes kamp for at overleve ved hjælp af enkepension, og hendes ansøgninger om ekstrahjælp fra den private organisation, Central-komiteen af 1848.

Et mere detaljeret referat er ikke muligt her; men meget mere kan læses i bogen, hvoraf det medbragte forsyning da også blev udsolgt på aftenen.

Et link:

Via Historiecenter Dybbøl Banke: www.museum-sonderjylland.dk/dybbol-banke.html, kan man finde frem til Rigsarkivets indscannede arkivalier:

Vælg: "Links" i menuen til venstre

Derefter: Arkiv materialer; – Kildepakker 1864; – 1864.

I menuen til højre vælg: Arkivalier om 1864;

Kød på familiekroniken

Af Henning Karlby, medlem TSF.

Det er vist ingen hemmelighed, at Vibeke og jeg godt kan lide at ”grave” i mange forskellige arkivalier, det være sig landsarkiver så vel som lokalarkiver. Vi har med tiden opdaget, at der findes utrolig meget og vores forfædre har trukket et bredt spor efter sig.

Her kommer et par eksempler på, hvordan det er lykkedes os at få mere kød på familiekroniken.

Det første eksempel er Vibekes morfær. Vibeke har aldrig kendt hverken ham eller sin mormor. Hendes mormor døde i en alder af kun 41 år efter mange års sygdom af basedow og lungeødemer. Hun nåede at føde 9 børn, den yngste var Vibekes mor, som mistede sin mor, da hun kun var godt 1 år gammel. Hendes morfær – Christian Peter Høyer døde 1. november 1942, 6 år før Vibeke blev født.

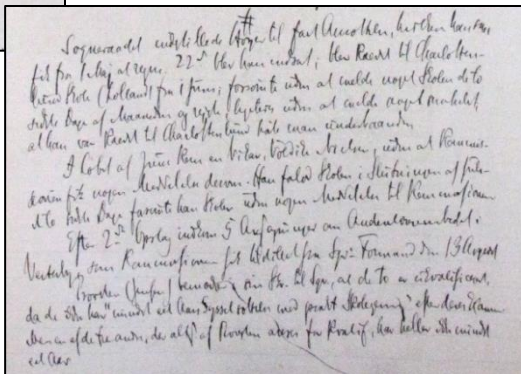
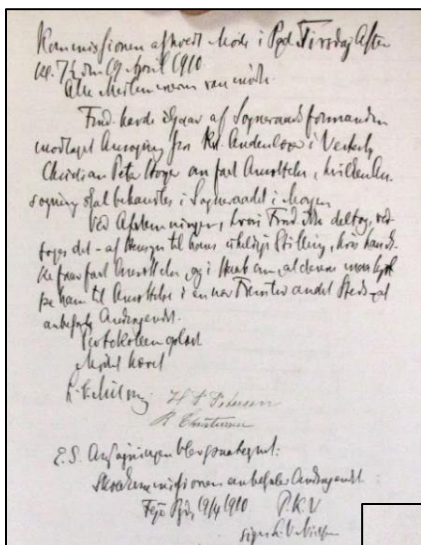
Da hun heller aldrig har fået ret meget at vide om morfæderen, er det rigtigt spændende at se, hvad vi kan ”grave frem” om ham.

Gennem folketællinger mv. havde Vibeke fundet ud af, at han havde opholdt sig på Fejø i en periode. Der havde han haft betegnelsen lærer.

Vi fik derfor den ide, da skolerne var tæt knyttet til kirkerne i gamle dage, at man måske kunne finde oplysninger om skole-væsnet på Fejø, ved at kigge i Provstiets protokoller.

I DAISY fandt vi Lolland-Falsters Stifts Bispæmbede 1805 – 1922 Visitatsprotokol.

Her ses en side fra protokollen (delt af red.).

Her følger en transskription

Kommissionen afholdt Møde i Pdg.¹⁾ Tirsdag Aften kl. 7½ den 19. April 1910.

Alle Medlemmerne var mødte.

Fmd.²⁾ havde Igaar af Sogneraadsformanden modtaget Anmodning fra Kn.³⁾ Andenlærer i Vesterby Christian Peter Høyer om fast Ansættelse, hvilken Ansøgning skal behandles i Sogneraadet i Morgen.

Ved Afstemningen, hvori Fmd. ikke deltog, vedtoges det - af Hensyn til hans uheldige Stilling, hvis han ikke faar fast Ansættelse og i Haab om alderen maa hjælpe ham til Ansættelse i en nær Fremtid andet Steds - at anbefale Andraget. Protokollen oplæst.

Mødet hævet.

L. V. Nielsen H. P. Petersen

R. Christensen

P.S Ansøgningen blev paategnet: Skolekommissionen anbefaler Andragene

Fejø Pgd, 19/4 1910 P.K.V.

sign. L. V. Nielsen

Sogneraadet indstillede Høyer til fast Ansættelse, hvilken han saa fik fra 1. Maj at regne 22^d blev han indsat, blev kaldt til Charlottenlund skole (Lolland) fra 1 Juni; forsømte uden at melde noget Skolen de to sidste Dage af Maanedens og rejste ligeledes uden at melde noget som helst, at han var kaldt til Charlottenlund havde man underhaanden.

I løbet af Juni kom en Vikar, Vøldik Nielsen, uden at Kommissionen fik nogen Meddelelse derom. Han forlod Skolen i Slutningen af Juli-de sidste Dage forsømte han Skolen uden nogen Meddelelse til Kommissionen.

Efter 2^d opslag indkom 5 Ansøgninger om Andenlærerembedet i Vesterby har Kommissionen fik tilstillet fra Sgrs.⁴⁾ Formanden 13 August. Provsten Jensen bemærker i sin Skr.⁵⁾ til Sgr. at de to er ukvalificeret, da de ikke har mindst 1 Aars Sysselsættelse med prakt. Skolegerning efter deres Eksamen en af de tre andre, der altså af Provsten for kvalif. har heller ikke mindst et Aar.

1) Pdg = Præstegånden. 2) Fmd = Formanden. 3) Kn. = Kontitueret. 4) Sgrs = Sogneråds
5) Skr = Skrivelse - Sgr = Sognerådet

Hvad fandt vi mere om Christian Peter

Det viser sig, når vi følger ham fra skole til skole, at han er skrupskør. Han lægger sig ud med skolekommissionen og ender med at blive fyret som skolelærer, hvorefter han begynder som købmand i en lille by på Lolland, men det varer ikke ret længe, så er han på farten igen og forsøger at få en tilværelse forskellige steder i Danmark. Han ender sine dage som pensioneret lærer og købmand i Ringe på Fyn.

Husmand, denne "titel" har han i resten af Jørgen Peter skoletid. Skolen begynder i maj – 11 skoledage, juni – 13 dage her har han en c-fraværsdag, juli – 8 dage.

Næste skolegang er vinter/sommer 1891/92, han står nu som nr. 6. Protokollen begynder i november med 12 dage, derpå december – 10 dage og januar – 11 dage, hvoraf han har en c-fraværsdag (c-fravær tolkes som fravær på grund af sygdom). Vinteren 1892 står han igen som nr. 6. i protokollen. Februar – 12 dage, marts – 14 dage, heraf har han en a-fraværsdag (a-fravær er fravær med gyldig grund) og april – 9 dage, heraf en c-fraværsdag.

Næste periode er forsommeren 1892. Nu står han som nr. 4 i listen. Skolestart er i maj – 12 dage, juni – 11 dage, juli – 9 dage, i denne periode har han intet fravær. Næste periode er sensommeren 1892, den starter i august – 4 dage, september – 7 dage, heraf en c-fraværsdag.

Efteråret 1892 starter skole oktober – 13 dage, han er nu nr. 3 og har 2 c-fraværdsdage, november – 12 dage heraf har han en c-fraværsdag og december – 10 dage. Vinteren 1893, skolen starter januar med 11 dage heraf har han en c-fraværsdag, februar – 11 dage heraf har han to c-fravær, december – 12 dage. Jørgen Peter har haft mulighed for at gå i skole i til sammen 247 skoledage, heraf har han haft 12 fraværdsdage.

I sommeren 1893 går Jørgen Peter ud af skolen. Her var så desværre en skuffelse idet protokollen med karaktererne for min farfars afsluttende eksamen på Hesselager skole ikke fandtes. Der var en del protokoller med afsluttende eksamener, men ikke den jeg gerne ville have set.

Vinteren 1892.

Nr.	Fæderens el. Værges Navn. g Bopæl.	Barnets Navn.	Januar 11 Dage.							a.	b.	c.	I.	Tilbr.	
			1	2	3	4	5	6	7						
1.	Thomas O. Pedersen, Hj. Høi.	Thomas Pedersen	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
2.	Christen P. Jensen, Gade, Høi.	Peter Laurids Rasmussen	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
3.	And. Laur Jensen, Hj. Høi.	Jens P. Jensen	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
4.	And. P. Pedersen, Hj. Høi.	Peter Pedersen	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
5.	And. Niels Andersen, Høi.	Jens P. Nielsen	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
6.	And. P. Jensen, Høi. H.	Peter Rasmussen	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

En af de interessante ting man også kan læse ud af protokollen er, at de kun gik i skole 3 dage om ugen.

Hermed slutter min opfordring til at gå på jagt i arkiverne efter de mere ualmindelige arkivalier.

(Tak til Henning)

Noget om slægterindringer

af Jesper Ratjen, formand TSF.

Født			
N ^o	Aar og Datum.	Barnets fulde Navn.	Daabs Datum enten i Kirken eller hjemme.
<i>Indledning.</i>			
<p><i>Gunstige Læser! I længere Tid har den Takkefølelse mig, at det maaske kunde være af nogen Interesse for mine Effemans i Embedet, hvis jeg, som der i denne Ministerialbøj findes en mange udstrekkene Stæde, nedføle, Adskiltigt af, hvad der imen endte ikke en herke Embedets, er foregaaet idetlids her med Fruering Kirkebygning og Skolelærer Embedet, men ogsaa i Læser angaaende. Frøstene her paa Stedet og mine Medlævere i Skolelærer. Idet jeg vilde have glædet mig over oplysnelsen de Meddelelser fra mine Formænd, at have medtaget en Heltem fra dem og Skolelærer, endelvis om der jeg oplysnelse desse Læser min udelte Heltem til mine Effemans og Formænd.</i></p> <p><i>1. En kort Biografi.</i></p> <p><i>Jeg er født i Hads. Bøje og Logen (Søndre til Jern) i Ribe Amt den 29 Decbr 1818 og udtalt Dagene efter i den hellige Daabsbøger Jens Sørensen Thøgersen. Min Fader, Thøger Klummevænns, Skolelærer</i></p>			

Fruering kirkebog 1865-1877, Hjelmslev h., Skanderborg a. fol. 42b [ao. opsl.47/270]

Et tilfældigt fund:

I Fruering sogn, Hjelmslev herred, Skanderborg amt søgte den 64-årige skolelærer og kirkesanger Jens Sørensen Thøgersen i 1883 efter 44 år som lærer i Fruering skole sin afsked på grund af periodisk tunghørhed. Hans søn, 40-årige Thøger Clemens Thøgersen, som var enkemand med 3 børn og i 20 år havde været lærer ved sognets anden skole i Gjering, søgte skoledirektionen om at efterfølge faderen i Fruering, bl.a. fordi embedet i Gjering kun var beregnet og lønnet for en ugift lærer.

Med 75 beboeres underskrift på et ønske om at få Thøger C. Thøgersen til at efterfølge sin far som lærer i Fruering og en henvendelse til sognerådet fra 10 beboere i Gjesing om at blive fri for samme Th.C. Thøgersen, gav ham pr. 17.okt. 1883 e mbedet i Fruering (Hjermslev-Gjern herreder provsti, Skoledirektionen: Ansøgninger om ledige skolelærerembeder 1881-1891. Rigsarkivet Nørrejylland i Viborg)

Den gamle lærer byggede sig et hus i Skanderborg og flyttede dertil med sin hustru. Da hun døde efter 5 år, flyttede han tilbage til sin søn i Fruering skole. Der lå jo de kontra-ministerialbøger, som han selv i sin tid havde ført. Dem har han siddet og bladet i og mindedes de forgangne tider og konstateret, at i den ellers udskrevne kirkebog 1865-1877 var bl.a. 16 ubeskrivne sider »Fødte Mandkjøn«. Dem udfyldte han i løbet af det følgende årti med sin selvbiografi samt sin personlige karakteristik af en halv snes præster og et tilsvarende antal lærere, som har virket i sognet.

Indledningen slutter han med ordene:

"Idet jeg vilde have glædet mig ved gennem lignende Meddelelser fra mine Formænd at have modtaget en Hilsen fra dem og Fortiden, saaledes sender jeg gennem disse Linier min venlige Hilsen til min Eftermænd og Fremtiden".

En slægtsforsker-eftertid vil altid være glad for den slags personlige erindringer, som man ellers også kan støde på i (især) de ældre lokalhistoriske årbøger (Se oversigt over disse i »Slægts-Tidende« Nr.34, september, Sæson 2015/16)

Det er sikkert en god idé, at skrive erindringer, eller nedskrive noget, man har fået fortalt om slægten, mens tid er; for det kan man ikke finde i arkiverne - men hvad skal man skrive?

Den nedenstående huskeliste kan tjene til støtte og inspiration:

(Jeg vil også henvise til (vores medlem) Oda Løager Skou Andersens inspirerende og lærerige artikel om opstilling af "Husketræer" i »SLÆGTEN« Nr.44, juli 2011 s.49-53).

HUSKELISTE

for beskrivelse af livsforløb og erindringer

af Hans-Georg Andersen, Rønne i »Anetræet« 7.årg. Nr.1 2007 (Bragt i »Slægts-Tidende« nr.11, dec 2008 med forfatterens tilladelse) – og med suppleringer af Jesper Ratjen i vores forenings 35-års jubilæumsskrift 2009.

Huskelisten på de følgende sider omfatter emner til beskrivelse af dine bedsteforældres, forældres og dit eget liv.

Der er en god idé ud for hver begivenhed at notere det nøjagtige eller omtrentlige årstal. Det gør det muligt i en sammenhængende beskrivelse af livsforløb at fæstne dem til f.eks. vigtige nationale eller internationale begivenheder.

Huskelisten begynder med dine bedsteforældre og forældre og slutter med notater om dit eget liv.

Det er kun en huskeliste til inspiration! – *Pluk ud eller tilføj, hvad du synes er relevant!*

1. Om dine bedsteforældre

- Hvad hed dine bedsteforældre? (fulde navne, også kælenavne)
- Hvor var de født / blev konfirmeret?
- Havde de søskende? (Navne, alder i f.h.t. dine bedsteforældre)
- Hvor blev de gift?
- Hvor boede de? Forskellige bopæle gennem årene!
- Hvilke typer boliger har de haft gennem årene?
- Hvornår og hvor døde de? / Hvor er de begravet? / Findes gravstedet endnu?

Hvad kan du huske om dine bedsteforældre?

Udseende - vaner - brug af talemåder - holdninger - skolegang og uddannelse - deres daglige livsstil - deres arbejde - fritidsinteresser/hobbies - politisk og/eller religiøst engagement - foreningsliv - hvad holdt de af: Musik, tøjstil, livretter osv.

Fortæl om episoder med dine bedsteforældre

F.eks. hverdagsbegivenheder - fester og højtider. Hvad har du hørt om din slægt? - hvor stammer slægten fra? - hvilke egne kom de fra? - Slægtshistorier: Begivenheder, som slægterne deltog / tog del i: Danmarkshistorien og slægterne (årstal!) - foreninger og organisationer (har nogen haft tillidshverv?) - fester og højtider i slægtens liv - beskrivelse af enkeltpersoner.

2. Om dine forældre

- Hvad hed dine forældre? (fulde navne, også kælenavne) Hvad kaldte du dem?
- Hvor var de født / blev konfirmeret?
- Havde de søskende (Navne, alder i f.h.t. dine forældre)
- Hvor blev de gift?

- Hvor boede de? Forskellige bopæle gennem årene!
- Hvilke typer boliger har de haft gennem årene?
- Er de døde? – hvornår og hvor? / Hvor er de begravet? / Findes gravstedet endnu?

Hvad kan du fortælle om dine forældre?

- Deres udseende – Deres vaner – Deres brug af talemåder – Deres holdninger – Deres skolegang og uddannelse – Højskoleophold? – Deres daglige livsstil – Deres arbejde – Hvordan klarede transport? (Havde I selv køretøj? - evt.bil?) – Deres fritidsinteresser/hobbies – Politisk og /eller religiøst engagement – Foreningsliv (har nogen haft tillidshverv?) – Hvad holdt de af?: Musik, tøjstil, livretter osv. – Dine forældres forhold til evt. søskende og deres familier – Deres venner og bekendte – Beskrivelse af enkeltpersoner

Fortæl, hvad du kan huske om særlige begivenheder

- Hverdagsbegivenheder – Fester og skikke ved højtider – Særlige begivenheder, som familien deltog i.

3. Dit eget liv

Om dig selv og familien

Fra barndommen

- Dit fulde navn og hvor du er født, døbt og opvokset
- Hvor var dit barndomshjem? Beskriv hvordan det så ud og var indrettet!
- Har du søskende? – Hvad hedder de? Alder i forhold til dig selv. Fortæl om dem.
- Dine interesser (hobbies / spejder /sport)

Dagligdagen i dit barndomshjem

- "tonen" i hjemmet. Hvad var tilladt / forbudt?
- Maden. Hvad var den daglige kost / livretterne? Hvad var "søndagsmad"?
- Beklædning: Tøj og sko. Hvordan så det ud? Hvor tit fik du nyt?
- Pligter? – Lommepenge?
- Legetøj. Hygge og lege?
- Venner og veninder. – Kontakt med dem senere i livet?
- Særlige begivenheder. (Fødselsdage / jul)
- Beskriv en typisk dag i din barndom.

Skolegang

- Hvor gik du i skole?
- Hvordan syntes du om at gå i skole?
- Yndlings- og hadefag (hvorfor?)
- Lærere og lærerinder (hvem kunne du lide/ ikke lide? Hvorfor?).
- Skoletøj og skoletasker. Skolemad?
- Klassekammerater (hvem kunne du lide / ikke lide? Hvorfor?).
- Din konfirmation?
- Fritidsjobs?

Ungdomsliv / Uddannelse / evt. værnepligt

- Dine interesser (hobbies / spejder / sport)?
- Valg af fag? Hvad ville du gerne være? Hvad blev du – og hvorfor?
- Læreplads og uddannelse (Hvordan forløb din uddannelse?)
- Uddannelsesinstitutioner / lære mestre – hvor?
- Oplæring / undervisning – hvordan?
- Kammerater?
- Økonomi under uddannelsen (hvordan finansierede du din uddannelse? – jobs?)
- Din boligsituation under uddannelsen?
- Evt. Værnepligt; – hvor? – hvornår? – hvilket værn? – din grad / funktion

På vej mod voksenlivet

- "voksent tøj" / make-up (hvad var smart - hvad syntes dine forældre?)
- det modsatte køn (de første forelskelser, i hvem og hvorfor?)
- til bal og fest (musikken, tøjet - hvad blev spist og drukket?)

At have en kæreste

- hvad kaldte man dengang at være kærester? "gå sammen" / "have kæreste"?
- seksualitet (det første kys, den første gang - hvad med prævention?)
- hvad lavede I sammen? (biograf, ture med venner, udflugter, familiebesøg?)
- Hvornår blev I betragtet som par?

Dit første job

- Hvor arbejdede du? (Hvordan fik du jobbet?)
- Hvad bestod arbejdet i?
- Din begyndelsesløn / arbejdsvilkår?
- Dine kollegaer og dagligliv på jobbet?
- Hvilke andre ansættelser fik du?

Fritids- og hjemmeliv

- Flytte hjemme fra. Hvornår? Hvorfor? Hvorhen?
- Din første lejlighed / værelse. Hvordan var den indrettet?
- Dine interesser (hobbies / sport / foreningsliv)?
- Rejser, højskoleophold, videregående uddannelse?
- Medlemskab af foreninger (faglige, politiske, religiøse, kulturelle)?
- Venner? Hvem? Hvordan mødtes I? Hvad lavede I sammen?

Forlovelse og ægteskab

- Blev du forlovet? Ring på? Forlovelsesgilde? Gaver?
- Bryllup(per)? Hvem var med? Polterabend? Gaver? Fortæl om dagen!
- Kirke / rådhus? Hvorfor / hvorfor ikke?

Voksenlivet

- Hvornår synes du, at du blev voksen?
- Fortæl om dit liv efter at du blev gift / fik børn.
- Hvordan var en typisk familie-hverdag?
- Fortæl om særlige begivenheder (fødsler, dødsfald, fester, højtidere og lign.).

- Ferieformer. Ferier i ind- og udland. Hvornår hvor?
- Venner og bekendte? Hvem? Hvordan mødtes I? Hvad laver I sammen?
- Politisk eller religiøst engageret?
- Deltagelse i foreningsliv (Hvilke foreninger og hvorfor?)
- Deltagelse i samfundsdebat? Lærebrevne? Litterær aktivitet?
- Brug af biblioteker / museer / deltagelse i arrangementer?
- Hvad holdt du af i denne periode? Musik / tøjstil / livretter?
- Hvilke ønsker havde du dengang for fremtiden?
- Dit forhold til din ægtefælle i hverdagen og fritiden? Fælles interesser?
- Hvilke ønsker havde du / I for børnene?
- Hvordan gik det? Hvad tænker du om det, når du tænker tilbage?

Livet som ældre

- Beskriv dit liv (din hverdag) lige nu (hvor gammel er du nu?).
- Hvor bor du nu? Hvordan og hvorfor?
- Hvordan går en typisk dag?
- Hvordan er dit helbred?
- Hvad er dine forventninger til fremtiden?
- Hvad holder du mest af? Musik, tøjstil, livretter, motion og lign?
- Venner og bekendte? Hvad laver I sammen?

Hvis du er pensionist

- Hvornår gik du på pension?
- Hvordan var det at holde op med at arbejde?
- Hvordan er livet uden arbejde?
- Hvordan er din hverdag som pensionist? (Hvilke aktiviteter bruger du tid på?)
- Dine boligforhold? (Egen bolig / ældrebolig / beskyttet bolig).
- Får du hjælp?

Tilbageblik

- Hvordan synes du, at dit liv har været?
- Hvad har været det bedste i dit liv?
- Din største glæde / din største sorg?
- Hvad blev, som du tænkte? Hvad blev anderledes – og hvorfor?

Fremtiden

- Hvordan opfatter du din tilværelse lige nu?
- Hvilke ønsker har du for fremtiden for dig selv?
- Hvad ønsker du for dine børn? / – dine børnebørn?

For 10 år siden lød afslutningen:

Skriv ikke på løse ark!

Køb en (billig) "Kina-bog" (protokol med stift bind og blanke, linierede sider). Så er der styr på det og det er nemt at tage bogen frem når inspirationen kommer over dig. Det gør ikke noget, at du ikke får alt skrevet ned i korrekt tidsfølge (kronologisk orden), men sæt årstal på det, du skriver om. Billeder, breve, dokumenter lægges i kuverter. Skriv udenpå, hvad indholdet er. Skriv personnavne

eller motiv bag på fotos.

Hvis du skriver på computer kommer udskrifterne på løse ark, som sættes i ringbind, evt. i plasticlommer. Billedkuverter kan også lægges i plasticlommer.

Nu skal vi tænke på:

- at om få årtier kan de færreste læse din "gammeldags skrift" (dog vil der være hjælp at hente!)
- slet ingen kan åbne den diskette, som du har lagt din computerskrevne beretning ud på og som er skrevet i et for længst udgået tekstprogram. (her lades alt håb ude!)

Konklusion:

Se at få skrevet noget ned og skriv det i hånden eller sørg for, at printe det computerskrevne ud!

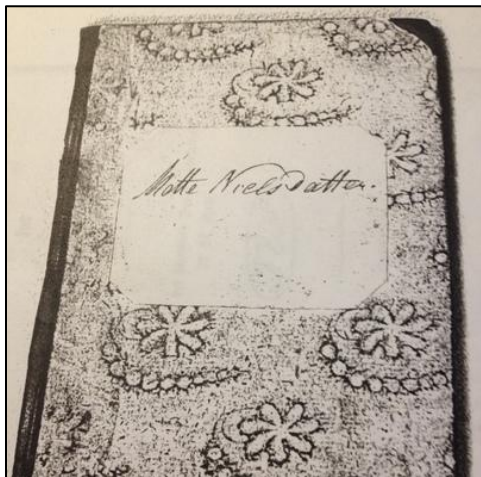
Tipolde mor på museum.

Af Jonna Qvortrup, kasserer TSF

I midten af 1960'erne, hvor jeg gik i 1. og 2. kl. i folkeskolen, var et af årets højdepunkter den årlige skoleudflugt, som gik til Herning Museum.

En af mine tipoldemødre, Mette Nielsdatter, var født i Arnborg sogn d. 7. april 1827. Voksede op hos forældrene, skolegang blev der ikke meget af, da hun skulle over åen for at komme i skole. Der var ingen bro over åen, men kun en lille bjælke, der var ret farlig at passere. Sognepræsten gav lov til, at hun ikke behøvede at gå i skole, når bare faderen selv ville undervise hende lidt.

Faderen døde da Mette ikke var så gammel. Moderen blev gift igen med Peder Siig. Det må være forklaringen på, Mette Nielsdatter altid har været omtalt og kendt som Mette Siig.

Mette blev konfirmeret i 1841 og kom ud og tjene forskellige steder. Dette kan ses i hendes skudsmålsbog. Denne befinder sig på Herning Museum. Skudsmålsbogen er indbundet med skindryg og skindhjørner samt et meget yndigt og feminint papir – oprindelig lysegult med rødt blomstermønster.

Mette må have været dygtig til at strikke, idet hun var blandt de første, der strikkede fingervanter. Hun strikkede trods giftkrogede fingre indtil hun døde den 24. januar 1923, 96 år gammel.

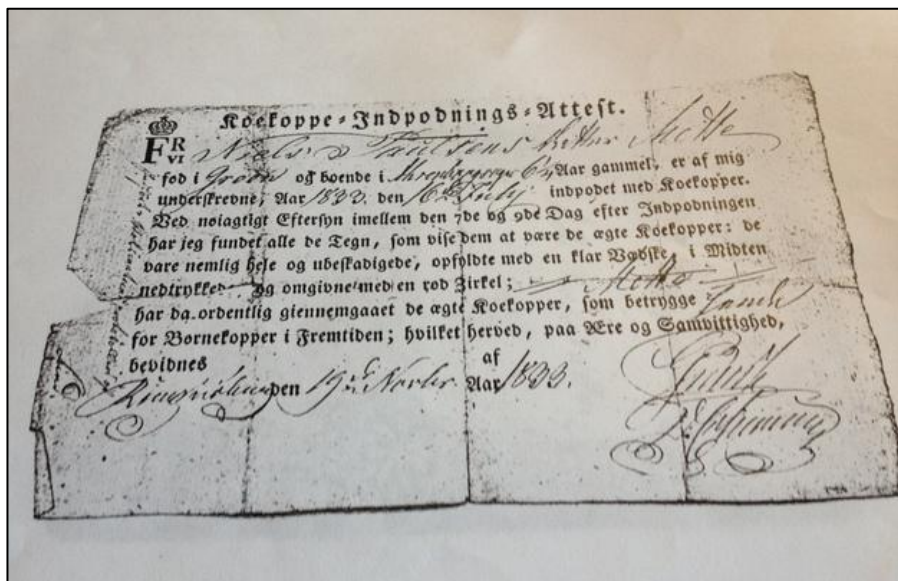
Flere gange blev hun besøgt og interviewet af folke mindesamler og forfatter Hans Peter Hansen, der også var leder på Herning Museum i en årrække. Interviewene befinder sig hos Dansk Folke minde Samling.

H.P. Hansen har også skrevet bogen Bindehosens- Bindestuens og Hosekræmmerens saga, billedet af Mette som 96 årig er fra denne bog.

Mette fortalte om sin barndom og ungdom til H.P. Hansen, det sidste interview fandt sted i september 1923, hvor hun kunne fortælle om den af røde mursten opmurede kakkelovn, der havde været i hendes barndoms-hjem. H.P. Hansen fik flere par vanter med hjem.

Derfor var det et højdepunkt at komme med på skoleudflugt:

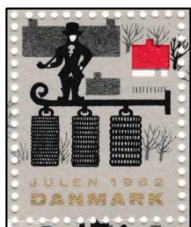
Tænk at have en oldemor, hvis billede, fingervanter og luffer samt skudsnålsbog befinder sig på et museum.

En sidegevinst ved slægtsforskning: Forøgelse af almenviden. Denne gang om: Tobaksspinderi

Af Jesper Ratjen, formand TSF

En af slægtsforskningens fornøjelser og spændingsmomenter er, at man ofte ikke aner, hvor man kommer hen eller hvad, man er nødt til at sætte sig ind i. Ofte er det specielle kilder, men andre gange – som her – må det rubriceres under: "Almen viden". Selv om man lærte meget, da jeg gik i skole i 1950'erne, var det dog ikke alt, lærerne kunne nå at informere os om – eller var jeg bare uopmærksom ind imellem?

Jeg har faktisk flere gange undret mig over håndværket "Tobaksspinder" og hvad det var for nogle underlige ruller, han fremviste på sit gadeskilt. De var selvfølgelig lavet af tobak, – men hvordan? – hvorfor? og til hvilket brug?

For nylig var jeg i gang med noget slægtsforskning for en bekendt og stødte så på en ane, som i 1779 aflagde borger-ed i Kiel, hvor han nedsatte sig som "Tabak-Spinner".

Nu var så lejligheden og behovet kommet for at sætte sig ind i, hvad det drejede sig om. Opslag i en af de gamle, uforlignelig gode, sribede håndbøger fra Politikens Forlag »Gamle Danske Håndværk« (1971), hjalp på forståelsen: Fremstillingen af spunden tobak ("curly cut") foregik/foregår således:

Et tobaksspinderi (ill. fra internettet)

Råmaterialet er tørrede tobaksblade, som inden anvendelsen må håndstrippes. Dvs. at kvinder eller ofte børn forinden havde fjernet bladenes midterribbe.

Ved spindebordet arbejder en tobaksspindersvend sammen med 2 eller 3 andre, som regel drenge.

En dreng lægger henholdsvis indlæg, små tobaksblade, og dæks, store tobaksblade frem på spindebordet. Med håndbrættet, en træ- eller metalplade, fastgjort med en læderrem til højre hånd, tildanner tobaksspinderen derefter "poppen" – en tobaksstreng af indlæg rullet ind i "popbladet". Poppen er fastgjort til "spinderokken", et hjul for enden af spindebordet. Spinderokken holdes i gang af en dreng, hvorved poppen får den nødvendige stramning og snoning. Når en pop har fået hele bordets længde, lægges den til side på bordet og tobaksspinderen spinder en ny pop. Når der er spundet et tilpas antal popper, 15-20 stykker, ruller tobaksspinderen dem over med dæks, splejser dem sammen og ruller endelig det sammensplejede tobakstov op på spinderokkens hjul. Det færdige tobakstov bliver senere formet i hånden til større eller mindre tobaksruller, som tørres i tørrekammeret, hvor der samtidig sker en fermentering.

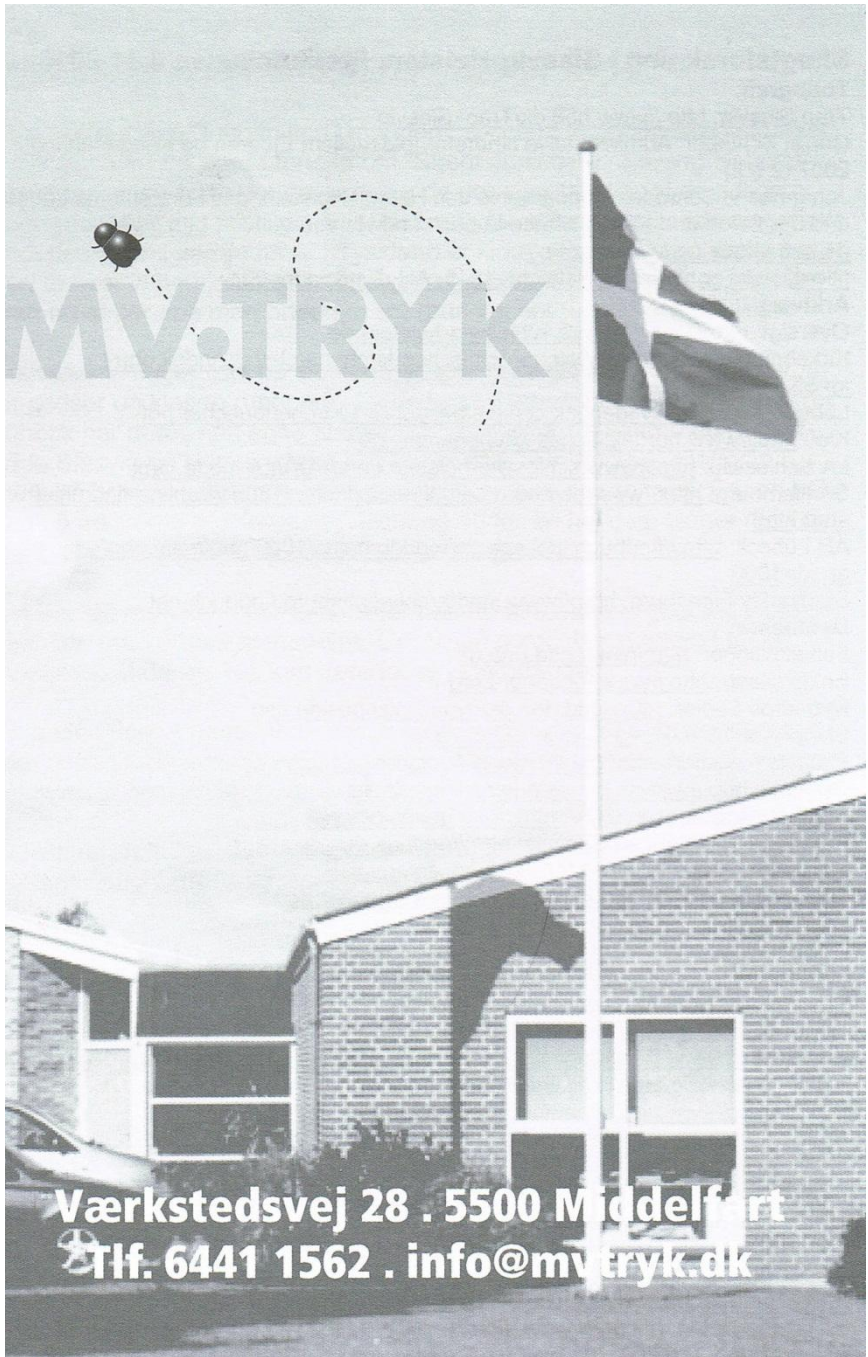
Der Taback-Spinner.

Det kan være forskellige tobakstyper, som bliver spundet sammen, så der fremstilles en særlig "blend".

Inden brug skærer man et passende stykke af rullen til sin pibe og nulrer det mellem fingrene inden piben bliver stoppet.

Tobaksspinderen kunne også fremstille, "skåren tobak" ("krøltobak"); skråtobak, som blev spundet på samme måde, men tillige skulle sauces eller snustobak.

Fremstilling af cigarer kom først til i 1800-årenes sidste halvdel.

MV.TRYK

Værkstedvej 28 . 5500 Middelfart
Tlf. 6441 1562 . info@mvtryk.dk